

Sjúkt barn ella barn, ið ber brek?
**Stuðulsmøguleikar
hjá foreldrum**

almannastovan

Víst verður til lógarsavnið www.logir.fo, har tú finnur lógir og kunngerðir, www.amr.fo har tú finnur leiðbeiningina um álvarsliga sjúkt barn og hjúnafelaga sbrt. dagpengalógini og til www.almannastovan.fo um veitingar sambært almanningalógákvæði annars.

Upplýsing, ráð og vegleiðing

Tú ert altíð vælkomín at venda sær til eina av okkara økisdeildum, tá tú kemur í eina støðu, har tú hevur brúk fyri at tosa við ein sosialráðgeva, fáa ráð og vegleiðing um tíni viðurskipti og upplýsing um møguleikar fyri at fáa stuðul frá Almanningastovuni. Á baksíðuni sært tú, hvørja økisdeild, tú kanst venda sær til. Er barnið innlagt á Landssjúkrahúsinum, kanst tú eisini venda sær til sosialráðgevan har, um tú hevur spurningar.

Fyri at fáa røttu vegleiðingina beinanvegin, vilja vit mæla til, at tú setur teg í samband við Almanningastovuna skjótast til ber, aftaná at støðan er íkomin.

Ymiskir stuðulsmøguleikar

Ymiskir møguleikar eru fyri stuðli, tá barn títt er sjúkt.

Hevur barn títt álvarsliga sjúku, er møgulegt at fáa *sjúkradagpening*, um tú mást fara frá arbeiði og missir inntøku í tí sambandi. Treytin er, at talan er um álvarsligan heilsuvanda ella vandi er fyri lívinum hjá barninum.

Ber barnið brek ella varandi sjúku, er møgulegt at fáa stuðul til *endurgjald fyri meirútreiðslur*, sum standast av at upphalda barninum í heiminum, herundir stuðul til ávísar neyðugar viðgerðir hjá barninum, hjálparráð/-töl og líknandi, umframt *endurgjald fyri mista arbeiðsinntøku*, um støðan hjá barninum og familjuni er soleiðis, at tað er neyðugt hjá foreldrum at vera frá arbeiði fyri at ansa barninum heima.

Hevur barnið vanliga sjúku í styttri tíð, eitt nú krím, oyrnastigir, lungnabrúna, beinbrot, vanligu barnasjúkurnar og tilíkt, er møguleikin fyri fíggjarligari hjálp frá tí almenna avmarkaður. Nakrir sáttmálar á arbeiðsmarknaðinum geva foreldrum rætt til at vera heima hjá sjúkum barni eitt ávíst dagatal. Hevur tú ikki henda møguleika, kann álitid vera familja ella aðrir kenningar. Um tað ikki røkkur og frávera frá arbeiði hevur við sær, at familjan kemur í fíggjarliga trongstøðu og ikki er før fyri at útvega tað neyðuga til upphalds, kann *upphaldshjálp* veitast eftir forsorgarlógini.

Niðanfyrir verður greitt nærri frá ymsu stuðulsmøguleikunum.

Álsvarsliga sjúkt barn – sjúkradagpeningar

Dagpeningur kann veitast í sambandi við inntökumiss, tá barnið er *álvarsliga sjúkt*. Talan skal vera um, at vandi er fyri lívinum og heilsuni hjá barninum. Sum dømi um álvarsligar sjúkur kunnu nevntast meningitis, blóðtøppur, skurðviðgerðir í heilanum, álvarsligir ferðsluskaðar, brunaskaðar og líknandi. Avgjørt fevnd av rættinum eru foreldur at barni, ið liggur til at doyggja ella álvarsligur vandi er fyri lívinum. Nærri um hetta, sí vegleiðingina á heimasíðuni hjá Almannamálaráðnum. Ella fá eitt avrit av vegleiðingini frá Almannastovuni.

Sjúkradagpeningur er fult ella lutvíst endurgjald fyri mista inntøku. Endurgjald kann veitast upp til eina hámarksupphædd. Hámarkið er 80% av

einari vanligari arbeiðsmannaløn fulla tíð. Dagpeningur verður útgoldin eina ferð um vikuna og kann í mesta lagi veitast í 40 vikur í einum 12 mánaða skeiði. Hvør upphæddin er í løtuni, kanst tú fáa at vita frá Almannastovuni. Tað er ein treyt fyri at fáa sjúkradagpening, at tú ikki hevur rætt til løn undir sjúku hjá barninum ella hevur uppbrúkt henda rættin. Fleiri sáttmálar tryggja foreldrum rætt til ávíst sjúkradagatal um árið í sambandi við sjúkt barn. Aðrir sáttmálar geva ikki slíkan rætt.

Váttan frá lækna skal fyriliggja sum grundarlag fyri støðutakanini og skal læknin hava mettt, at talan er um álvarsliga sjúku, umframt at sjúkan ger tað alneyðugt, at annað ella bæði foreldrini eru um sjúka barnið.

Barn, ið ber brek – stuðul til meir- útreiðslur, inntøkumiss, hjálparráð o.a.

Tá barn ber brek ella hevur kroniska sjúku, kann stuðul verða veittur til fleiri ymisk endamál. Tað ber ikki til at siga ítøkiliga frammanundan, hvør stuðul er møguligur. Tað velst um tørvin hjá tí einstaka barninum.

Sum grundarlag fyri at veita stuðul ger Almannastovan, í samráð við foreldrini ella onnur, ið upphalda barninum, eina heildarmeting av ítøkiliga tørvinum og fyrirtreytunum hjá barninum og familjunni. Endamálið við stuðlinum er at linna og fyribygja versnan av støðuni hjá barninum og at stuðla og lætta um hjá familjuni at upphalda brekaða barninum í heiminum. Útgangsstøðið er, at familjan hevur ábyrgdina. Tað almenna stuðlar familjuni til at lyfta hesa ábyrgd.

Meting í hvørjum einstøkum føri

Almannastovan skal grunda sínar avgerðir á eina heildarmeting av støðuni hjá barninum og familjuni. Sum grundarlag fyri metingini innheintar Almannastovan eina læknaliga lýsing av brekinum/sjúkuni, avleiðingunum fyri virkisførleikan hjá barninum, hvørji atlit muga havast at sjúkuni og møguligt tilmæli um fyribygjandi og bótandi viðgerð og onnur tiltøk.

Harumframt verður ein sosialfaklig lýsing gjørd av viðurskiftunum hjá barninum og familjuni, møguleikunum hjá familjuni at innrætta sín gerandisdag við sjúka barninum og hvørjar neyðugar fíggarligar avleiðingar, tað hevur fyri familjuna at upphalda barninum heima. Við støði í heildarmetingini verður avgerð tikin um, hvør stuðul er neyðugur og rímiligur.

Brek og varandi (kronisk) sjúka

Við varandi sjúku er í lógarinnar fatan at skilja sjúkur, ið vanligu vara fleiri ár. Sum dømi um, hvørji brek og sjúkur koma undir heimildirnar at veita stuðul til meir-útreiðslur av at upphalda brekaðum barni í heiminum, kunnu nevast: fjølbrek, vøddasvinn, blindni, deyvleiki, spastisitetur, menningartarn, sálarsjúka, andingarbrek, cystisk fibrosa, álvarsligt tyngjandi ovurviðkvæmi ella húðsjúka, hjartafeilur, o.l. Í summum førum er neyðugt við stuðli eina avmarkaða tíð, í øðrum førum yvir fleiri ár.

Mist arbeidsinntøka

Um tað er ein neyðug avleiðing av at upphalda barni við breki heima, at annað ella (undantaksvíst) bæði foreldrini mugu frá arbeiði í styttri ella longri tíð, er møguligt at fáa endurgjald fyri mista arbeidsinntøku. Endurgjald kann veitast fyri inntøku upp til kr. 25.000 brutto um mánaðin.

Endurgjald kann veitast við styttri fráveru í sambandi við sjúkrahúsupphald ella aðra viðgerð hjá barninum. Ella fráveru eitt samhangandi tíðarskeið, tí barnið orsakað av serligum viðbrekni við uppruna í brekinum ella sjúkuni, ikki kann vera í dagstovni ella dagrøkt. Ella talan kann vera um longrivarandi fráveru partvísa ella fulla tíð, tí neyðugt er, at barnið verður ansað heima burturav ella partvíst. Ella at barnið krevur so nógv umsorgan, umsjón og hjáveru alt samdøgríð, at tað er neyðugt, at annað av foreldrunum er heima frá arbeiði, sjálvt um barnið er í dagansing. Hetta t.d. tá talan er um eitt barn, ið er fjølbrekað.

Tað er altíð ein fyrirtreyt fyri at fáa endurgjald fyri mista arbeidsinntøku, at møguleikin at ansa barninum í dagstovni/-røkt ella Stuðulsfólkaskipanini fyri Børn er troyttur fult út.

Meirútreiðslur

Við meirútreiðslur er at skilja serligar útreiðslur ella serliga stórar útreiðslur, sum ein familja við brekaðum barni hevur í mun til eina vanliga familju. Øll foreldur hava t.d. útreiðslur til mat, klæði, frítíðar-tilboð, leikur o.a. Slíkar útreiðslur kunnu vera størri hjá familjum við barni, ið ber brek, tí serlig krøv verða sett til innihald, dygd, form o.a., av tí at barnið hevur serligan tørv.

Sum dømi um meirútreiðslur kunnu nevnast útreiðslur av serkosti, serligum sliti av klæðum og fótbúna og útreiðslur til serlig skeið, sum eru neyðug hjá upphaldarum at luttaka í sum fyritleyrt fyri at upphalda, uppala, hava umsorgan fyri og ansa barninum í heiminum.

Útreiðslur av ávísari sjúkuviðgerð

Umframt ymiskar meirútreiðslur av upphaldinum, hava foreldur at brekaðum og varandi sjúkum børnum ofta útreiðslur av serligari fyrirbygging og bótandi viðgerð, herundir útreiðslur til til dømis fysioterapi, kiropraktorviðgerð, fótarøkt og sálarfrøðiliga viðgerð. Fyritleyrtin fyri at Almanastovan kann veita stuðul til útreiðslur av viðgerð er, at Heilsutrygd hevur góðkent viðgerðina og gjørt sáttmála við avvarðandi yrkisfelag um gjald fyri viðgerðir. Almanastovan rindar munin millum fullan kostnað og ískoyti frá Heilsutrygd.

Hjálparráð

Stuðul kann veitast til útreiðslur av ymiskum neyðugum hjálparráðum, ið kunnu

bøta um brekið/sjúkuna hjá barninum ella lætta um gerandisdagin í heiminum. Sum dømi kunnu nevnast stuðulskorsett, serligur fótbúni og protesur av ymsum slagi.

Hjálpartól, bilur og bústaðarbroyting frá Hjálpartólamiðstöðini (HTM)

Tað er eisini møguligt at læna ymisk hjálpartól frá HTM, herundir koyristólar, gangistativ, samskiftistól, sjónshjálpartól o.a. Harumframt er møguligt í serligum førum at fáa stuðul til bil og bústaðarbroyting. Omanfyrirstandandi er treytað av, at tað kann bøta munandi um avleiðingarnar av brekinum hjá barninum, munandi lætta um gerandisdagin hjá barninum ella at bústaðarbroyting er neyðug fyri at gera bústaðin betri egnaðan sum tilhald hjá barninum. Nærri fæst at vita um hesar møguleikar við at venda sær til HTM, sí adressu á baksíðuni.

Stuðulsfólk – tilvísing til Stuðulsfólkaskipanina fyri Børn (SFB)

Tað er SFB undir Nærverkinum, sum kann játta stuðulsfólk. Almanastovan ger tilvísing til SFB. Eitt barn, ið ber brek, og familjan hjá barninum kunnu hava brúk fyri serligum stuðulsfólki at fylgja barninum til frítíðarítriv o.a. ella at lætta um gerandisdagin hjá foreldrunum. Eisini kann talan vera um, at barnið er so illa fyri, at tað ikki er ráðiligt ella barnið ikki fær gagn av at vera í dagansing hjá kommununi, men má hava tilboð frá SFB í staðin. Er familjan ikki í sambandi við SFB, ger Almanastovan eina lýsing av stöðuni og tørvinum og ávísir til SFB. Sí heimasíðuna www.naerverk.fo

Sjúka hjá barni annars – upphaldshjálp í fíggjarligari trongstöðu

Foeldur at sjúkum barni, sum ikki koma undir treytirnar fyri at fáa stuðul, ið eru nevndar undir pkt. 1 og 2, tí barnið ikki hevur álvarslig sjúku ella ikki ber brek ella varandi sjúku, kunnu undir ávísingum treytum fáa upphaldshjálp eftir forsorgarlógini, tá tey missa inntøku í sambandi við sjúku hjá barni. Hetta um neyðug frávera frá arbeiði hevur við sær, at familjan ikki er før fyri at útvega sær tað neyðuga til upphalds.

Fyritreitin fyri at fáa upphaldshjálp er, at allir aðrir móguleikar at lívbjarga sær fíggjarliga eru troyttir. Familjan má ikki eiga pengaogn ella aðra ogn, ið við sølu kann brúkast til at dekkja fíggjarliga tørvin. Sethús, sum familjan býr í, eru tó ikki umfatað av ogn í hesum sambandi.

Hjálp kann ikki veitast, um tann hjúnafelagin, sum ikki fer úr arbeiði, hevur nóg høga inntøku til at dekkja fíggjarliga tørvin hjá familjuni.

Sum grundarlag fyri støðutakan til eina umsókn um upphaldshjálp verður gjørd ein útrokning av metta tørvinum hjá familjuni, har inntøkur verða settar í mun til útreiðslur til upphalds og rímiligar fastar útreiðslur hjá familjuni.

Fá meiri at vita

Vilt tú hava meiri at vita um møguleikarnar,
kanst tú seta teg í samband við eina
av deildum okkara:

Almannastovan Norðoyggjar

Klaksvíksvegur 78A · Postrúm 296
FO-710 Klaksvík
Tel 457240 · Fax 457241
nordoyar@almannastovan.fo

Almannastovan Eysturoy

Heiðavegur 57 · Postrúm 224
FO-610 Saltangará
Tel 474710 · Fax 474711
eysturoy@almannastovan.fo

Almannastovan Tórshavn

Smyrilsvegur 20 · Postrúm 3096
FO-110 Tórshavn
Tlf. 35 35 10 · Fax 35 35 11
torshavn@almannastovan.fo

Almannastovan Suðuroy

Sjógøta 3 · Postrúm 58
FO-810 Tvøroyri
Tel 353560 · Fax 353561
suduroy@almannastovan.fo

Hjálpartólamiðstöðin

Brekktún 3 · Postrúm 1049
FO-110 Tórshavn
Tel 358300 · Fax 358301
htm@almannastovan.fo

www.almannastovan.fo

almannastovan